

Український державний університет залізничного транспорту

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРАЦЕОХОРОННОЇ ПОЛІТИКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

I семестр 2024-2025 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 26 Цивільна безпека

спеціальність 263 Цивільна безпека

освітня програма: - Безпека та охорона праці на залізничному транспорті;

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

КОМАНДА ВИКЛАДАЧІВ

Лектор: Козодой Дмитро Сергійович

Контакти: 38 (057) 730-10-56, e-mail: Kozodoy@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: 13.00-14.00 вівторок - четвер

Веб-сторінки курсу:

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://zakon.rada.gov.ua/>,

<http://dsp.gov.ua/>, <http://uazakon.com/>, <http://www.nau.ua>.

Сучасні реалії вимагають від фахівця будь-якої галузі чіткого розуміння правил гри на ринку праці. Зокрема, необхідне розуміння законодавчого регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником як із загальних питань, так і з питань охорони праці. Інтеграція України до Європейської спільноти передбачає під собою, насамперед, зростання уваги до питань правового захисту людини у виробничій сфері. Залізничний транспорт належить до числа пріоритетних галузей економіки України. Курс має на меті сформувати та розвинути такі компетентності студентів:

1. Інтегральну компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування.

2. Загальні компетентності

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Навички міжособистісної взаємодії;

3. Фахові компетентності

Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної

політики з питань охорони праці. (формування у студента здатності організації контролю за додержанням вимог чинних нормативно-правових актів з охорони праці, стандартів безпеки праці у процесі виробництва;

Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці;

Здатність організувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас цікавлять проблеми врегулювання трудових правовідносин між працівником та роботодавцем, якщо Ви бажаєте бути на голову вищим від будь-якого працівника відділу кадрів Вашого майбутнього роботодавця, відповідати сучасним реаліям ринку праці, а за необхідності очолити кадровий підрозділ будь-якого рівня, тоді Вам потрібен саме цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння вступу до спеціальності та безпеки життєдіяльності.

Перша половина курсу присвячена основним питанням регулювання правових взаємовідносин між роботодавцем та різними категоріями працівників, а друга половина розглядає правові взаємовідносини з точки зору охорони праці та корупційних ризиків, які існують в даному правовому полі.

Команда викладачів і наші колеги-виробничники будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Курс вивчається на протязі семестру, з вересня по грудень, і дає студентам глибоке розуміння проблем трудових взаємовідносин між працівниками та роботодавцями в Україні та шляхів їх вирішення, й забезпечує надійну основу для захисту власних інтересів при працевлаштуванні в Україні або в країнах близького та далекого зарубіжжя.

Курс складається з однієї лекції на тиждень та одного практичного заняття на два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та під час виконання курсової роботи з розробки інструкції з охорони праці для реальних професій залізничного транспорту.

Практичні заняття курсу також передбачають опрацювання питань визначення відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці, відшкодування шкоди здоров'ю, причиненої працівникові на виробництві, визначення прав на пільги і компенсації за важкі і шкідливі умови праці, корупційних адміністративних правопорушень. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету у розділі «<http://do.kart.edu.ua/>» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Під час обговорення ми запропонуємо вам критично поміркувати та проаналізувати існуючі правові підходи з трудового права, що використовуються в Україні та європейських країнах. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, Вашу думку з наведених нижче питань!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

1. Охарактеризуйте державні засади працевохоронної політики та охорони праці в Україні.
2. Як Ви розумієте гарантії прав громадян на охорону праці відповідно до законодавства України?
3. Охарактеризуйте структуру законодавчої бази України з питань охорони праці.
4. Правові особливості охорони праці пільгових категорій працівників?
5. Дайте визначення поняттю «корупційні дії»?

Теми курсу

Год.	Теми лекцій	Год.	Теми практичних занять
2	Конституція України. Права людини і громадянина.	2	Складання договору (угоди) при прийомі працівника на роботу
2	Трудове право. Суб'єкти трудового права.		
2	Колективні договори і угоди. Трудовий договір.	2	Розробка режиму робочого часу і часу відпочинку на підприємстві

2	Робочий час і час відпочинку. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників. Охорона праці жінок та неповнолітніх. Праця інвалідів.		
2	Дисципліна праці. Дисциплінарна, адміністративна та кримінальна відповідальність за правопорушення в сфері охорони праці.	2	Визначення відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці
2	Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог охорони праці.		
2	Порядок та терміни притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці	2	Відшкодування шкоди здоров'ю, причиненої працівникові на виробництві
2	Індивідуальні та колективні трудові спори і порядок їх розв'язання.		
	Законодавство України в сфері охорони праці. Закон України "Про охорону праці" Ч.1	2	Визначення прав на пільги і компенсації за важкі і шкідливі умови праці
2	Законодавство України в сфері охорони праці. Закон України "Про охорону праці" Ч.2		
2	Принципи державної політики в сфері охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону	2	Визначення корупційних адміністративних правопорушень

	праці. Політика підприємства з охорони праці. Ч.1		
2	Принципи державної політики в сфері охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Політика підприємства з охорони праці. Ч.2		
2	Здійснення нагляду прокуратури України за дотриманням законності у сфері охорони праці.	2	Визначення ступеню юридичної відповідальності за скоєння злочинів у сфері службової діяльності
2	Основні положення Закону України «Про запобігання корупції». Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності. Ч.1		
2	Основні положення Закону України «Про запобігання корупції». Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності. Ч.2	2	Захист КР

ПРАВИЛА ОЦІНЮВАННЯ

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно - потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Індивідуальні завдання.

В якості індивідуальних завдань передбачено виконання студентами курсової роботи «Розробка інструкцій з охорони праці при виконанні різних видів робіт на виробництві», що містить наступні складові:

Розділи	Відсоток обсягу КР
1. Загальні положення	10%
2. Вимоги безпеки перед початком роботи	20%
3. Вимоги безпеки під час роботи	30%
4. Вимоги безпеки після закінчення роботи	20%
5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях	20%

За виконання завдання нараховується до 25 балів до поточного модульного контролю.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову не нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. Максимальна сума становить 15 балів.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання правових взаємовідносин між працівником та роботодавцем, нагляд за виконанням законодавства у галузі охорони праці. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. Максимальна сума становить 7 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 10 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 3 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу з питань правових відносин між працівником та роботодавцем в галузі охорони праці. Максимальна сума становить 20 балів.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання. Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Залік:

- Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача.

Команда викладачів:

Козодой Дмитро Сергійович (<http://kart.edu.ua/pro-kafedry-op-ta-ns-ua/kolectuv-kafedru-op-ta-ns-ua/kozodoy-ds-ua>) - доцент кафедри охорони праці та навколишнього середовища. Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук захистив за спеціальністю 05.26.01 - «Охорона праці». Напрямки наукової діяльності: управління професійним ризиком, удосконалення СУОП на залізничному транспорті, безпека праці та запобігання аварійним ситуаціям при виконанні робіт з небезпечними вантажами, зниження виробничого шуму.

Очікувані результати навчання:

Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності.

Розробляти та використовувати технічну документацію, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій.

Організовувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>